

Tudorel

Gheorghe Dem Theodorescu

Foicica ulmului,
La marginea drumului,
Drumul Țarigradului
Și schelii-mpăratului,
Case-nalte s-au zidit,
Cârciumioară s-a gătit
Și frumos că s-a boit.
Dar cine mi le-a clădit?
Savalași Tudor,
Pazarghian Tudor,
Heisicol Tudor.
Foaie verde ș-o lalea,
N-avea naiba ce lucra?
Tudorel mi se-ndemna
Și de tânăr se-nsura,
Frumoasă mândră lua;
De frumoasă ce erea,
Cârciumăreas-o puneă,
Ș-o chema, mări, Voica.
Dar unde cârciumărea?
La marginea drumului,
Drumul Țarigradului
Și schelii-mpăratului.
Cine pe drum că trecea
La cârciumă
Se oprea,
La Voichița
Se uita
Și de dragul ei tot bea
Beau-și turcii
Papucii,
Ieniceri
Hangerile,
Croitori
Foarfecile,
Cirezari
Cirezile,
Rămâneau
Cu pungile,
De le oftau
Buzele!
Tudorel se-mbogătea
Și, d-avere ce-și avea,

Își strângea
Și-și cumpăra
Catârași
Cu gălbenăși,
Și cirezi
De boi d-ăi grași,
Herghelii
De cai
Frumoși,
Turme
De juncani
Spătoși.
Dar p-atât nu se lăsa,
Ci-și făcea Tudor, făcea
Nouă late mori de vânt,
Nouă mori pe subț pământ.
Că nouă d-or măcina,
Bănetul s-o aduna.
Tudorel se-mbogățea,
Dar la biruri
Mi-l pune
Și haraciuri
Că-i cerea,
Mare greu l-împresura.
Și da Tudor, și mai da
Tot pe ani
Cinci punți de bani,
Și p-o lună,
Pungă plină.
Și da Tudor, și mai da
Nu da banii
Cu punga,
Ci da sacii
Cu mîna,
Lăscăi
Cu dimirlia,
Parale
Cu banița,
Dar de biruri
Nu scăpa,
De haraci
Nu se plătea.
Tudorel îmi sărăcea,
Mare greu îl cuprindea
Și, de vedea și vedea,
Din guriță că-mi grăia
-Voico, soțioara mea,
Io pe tine când te-am luat,

Eram tânăr și bogat,
Și mai mult m-am bogățit
De când, Voico, ne-am soțit.
Dar câinii mahalagii
Ne-a pârat pe la beșlii,
La haraciuri
Că m-a pus,
Bănișorii
Mi i-a scurs.
Am vândut,
Cum am putut,
Catârași
Pe gălbinași,
Cirezile
De boi
Grași,
Herghelii
De cai
Frumoși,
Turme
De juncani
Spătoși,
Ale nouă mori de vânt
Și p-ale de subț pământ,
Dar de bir
Nu m-am plătit,
De haraci
Nu m-am scutit,
Ș-am rămas sărac lipit.
Mătură hambarele
Prin toate colțurile
Și, de-i găsi făioară,
Să mi-o cerni
În sitișoară,
S-o frământă
În lăcrimioare
Și s-o coci
La țâțșoare,
C-am să plec
Din țară-n țară
Ca s-ajung,
Din sat în sat,
Până-n târg
La Țarigrad,
La cîstitul de-mpărat,
Și la el să jeluiesc
Că nu-i chip să mai trăiesc.
Și Voichița, d-auzea,

Lacrămile
Că-i curgea;
Hambarele
Mătura,
Făioară
Că-mi găsea,
D-o turtică
Mi-i făcea;
În lacrimi o frământa
Și la țâțe
I-o cocea,
Și în traistă
I-o puneă.
Tudorel mi se gătea,
Pe Voichița
Săruta,
Iar sârmana,
Vai de ea,
De foc mare leșina.
Soacră-sa îmi alerga,
Apă rece că-i puneă,
Pe Voichița deștepta.
Tudorel că le grăia
-Iacă, maică, nora ta,
Păstrează-o ca viața mea,
La-ntoarcere s-o gălesc
Așa cum ți-o dăruiesc.
Tu, Voichițo, soața mea,
Să-ți păstrezi tot mintea ta
Și cinstea măicuță-mea,
Că mă duc la Țarigrad,
La-nălțatul de-mpărat,
Ca la el să jeluiesc
Că n-am hal să mai trăiesc.
Tudorel le cuvânta,
Mâna mă-sii săruta,
Pe Voichița-mbrățișă,
Drumulețu-și apuca
Și la Poartă se ducea.
Acolo, de-mi ajungea
În genunchie-ngenunchea,
Trei zile-n poartă ședea.
Împăratul se uita,
Din ciubuc tutun trăgea,
Și pe Tudor când vedea,
Ciubucgiu-și trimetea,
La serai că mi-l chiema
Și din gură-l întreba

-Pazarghian Tudor,
Heisicol Tudor,
Savalași Tudor,
Pe la noi
Ce-ai căutat,
Averea cui
Ți-ai lăsat?
-Preacinstitule-mpărat,
Mare rău m-a-mpresurat;
La haraciuri
Am fost pus
Și la biruri
Greu supus,
Tot pe ani
Cinci pungi de bani,
Și pe lună,
Pungă plină.
N-am dat banii
Cu punga,
Ci-am dat sacii
Cu mâna,
Lăscăi
Cu dimirlia,
Parale
Cu banița.
De haraci
Nu m-am plătit
Și de bir
N-am isprăvit,
Dar de tot am sărăcit,
Ș-am venit
Să jeluiesc
Că n-am hal să mai trăiesc.
-D-alei, Tudor, Tudorel,
Pazarghian Tudor,
Savalași Tudor,
Heisicol Tudor,
Nu știi c-ai mai avut
Saxanale
Cu parale,
Sămărași
Cu gălbenăși,
Cirezi multe
De boi grași,
Herghelii
De cai
Frumoși,
Turme

De juncani
Spătoși,
Nouă mori
Pe subt pământ
Ș-alte nouă
Mori de vânt?
-Împărate,
Le-am avut,
Dar pe toate
Le-am vândut,
Și haraciul
Mi-am plătit,
Să mă văz cortorosit,
Cu măicuța odihnit.
Am plătit cât am putut,
Dar de bir n-am mai avut,
Ș-am venit să jeluiesc,
Să mă lași să sângecesc,
Că n-am hal să mai trăiesc!
Împăratul, d-auzea,
Nici mai mult că-l ispitea,
Ci din gură-l întreba
-De-ai venit să jeluiești,
Unde vrei să sângecești?
Ori în Țara Românească,
Ori în a Moldovenească,
Ori aici, în a Turcească?
-Ba aici, în a Turcească,
Că sunt oile
Mai grase,
Albinele
Mai mieroase,
Văcșioarele
Mai lăptoase,
Și-st aproape
Și de case.
Împăratul se-nvoia,
Slobozenie
Că-i da,
Și poruncă
Porunca
Să strângă
Cât o putea
Din sangeacul care-o vrea,
Tudorel că mi-și pleca,
Un vătaf cu el lua,
Prin sangeacuri
Că umbla,

Zaharele
Că strângea,
Beilicuri
Că puneă,
Mari averi
Că aduna,
Până mi se sătura.
La doi ani și jumătate,
Frige-l
Dorul,
Gândul
Bate
Să se-ntoarcă
De departe
Pân-acasă
La mă-sa
Și la draga
Voichița.
Două luni sângecluia
Ș-alte două îmi trecea
Până doru-l podidea,
Și-atunci, măre, ce făcea?
La-mpăratul se-ntorcea
Și din gură mi-l ruga
-Preacinstitule-mpărat,
Io de-acas' când am plecat,
Mămușoara
Mi-am lăsat
Nemâncată,
Nebăută,
De nevoie
Doar știută.
Pân-acum am tot răbdat
De măicuță depărtat,
Acum dor m-a apucat,
Ochi de lacrimi mi-au secat;
Părul mi s-a cărunțit,
Mustăcioara-mi s-a lungit,
Dor de ducă mi-a venit.
Să-mi dai voie să mă duc,
Doar cu suflet s-o apuc,
Și ce-o vrea măria-ta
Din avere tot mi-o da.
Împăratul l-asculta,
Voie bună că-i dădea
Și-averea-i dăruia
Saxanale
Cu parale,

Sămărași
Cu gălbenăși,
Cirezi multe
De boi grași
Și turme
De juncănași.
La-mpăratul se-nchina,
Mâna, poala-i săruta,
Ziua bună că-și lua,
Ciobănașii că-și tocmea
Și spre casă se-ntorcea.
Merg pe cale
Tot cântând,
Din cavale
Șuierând,
Ciobănașii
Tot jucând,
Măgărușii
Tot zbierând,
Juncănașii
Șir mergând
Și boi grașii
Rumegând.
Mergu-și ziua și noaptea
Până iată-mi ajungea
Cam la drumul jumătate;
Făr-odihnă, nu se poate!
Atunci turmele oprea
Și din gură le grăia
-D-alei, voi, vătafilor,
D-alei, voi, ciobanilor,
Încet cu cirezile,
Încet cu oițele;
Nu tăiați
Drumurile
Și nu călcați
Florile,
Să le pască mielele.
Io nainte-o să v-apuc,
Io nainte-o să mă duc;
Până voi că mi-eți sosi,
Io tainul v-oi găti
Șapte buți oi destupa,
Simbrioara că v-oi da,
Și pe trei v-oi însura,
În Domnul v-oi cununa,
Ca să fim ca niște frați,
Toți de lume lăudați;

Pâine, sare c-am mâncat
Și cu toți am asudat!
Tudorel, de le grăia,
Călișor încălica,
Într-o fugă
Se ducea,
Pân-acasă
Mi-ajungea.
Deștiul chieie că făcea,
Porțile că descuia
Și la pimniți năvălea,
Că de mult, de când plecase,
Vin în gură nu băgase.
El în pimniță intra,
Buți pe rând tot încerca
Cerca una, cerca două,
Cerca, mare, pân'la nouă.
Tudorel mi se-mbăta,
De gărlici se-mpiedica,
Jos cu fața mi-și cădea,
Somn adânc îl cuprindea.
Iată, mare, se-ntâmplase
Mă-sa noaptea că visase
Și din somn se deșteptase.
Ea din somn se deștepta,
Sete mare c-o ardea,
Limba-n gură-i dogorea
Și Voichiții că-i zicea
-Voică, Voică, nora mea,
Mi-te scoală, maică, scoală
Ș-adu mie vin în oală,
C-așa sete n-am avut
De când maica m-a făcut.
Voica,-ndată
Ce-auzea,
Numa-n iie
Se scula,
Oala-n mână
Că lua,
Lumânarea
C-aprindea,
În gărlici că se ducea
Și de el se-mpiedica.
Lumânarea
Că stingea,
Ulcelușea
Că spârgea,
Îndărăt mi se-ntorcea

Și, de frică, ea zicea
-Maică, maică, soacra mea,
Nu știi c-am să-ți spui ceva!
Unul pimnița ne-a spart,
Buțile c-a încercat,
A băut pân' s-a-mbătat
Și-n gârlici mi s-a culcat.
Io de el m-am piedicat,
Lumânarea
C-am scăpat,
Ulcelușea
Mi s-a spart!
Soacră-sa, unde-auzea,
Mâna-n cui că mi-și punea,
Lua biciul de curea
Și da-n Voica cât putea,
Și da-n Voica d-o bătea
Și din gură-o suduia
-Hei, cățea
De nora mea,
De când Tudor mi-a plecat,
Tu ibovnic ți-ai luat,
Banii de pe vin i-ai dat
Și cu el te-ai sărutat,
Ba-l aduci până-n gârlici,
Parcă io n-aș fi p-aici!
Voica, biet, se văieta
Și din gură-i răspundea
-Ba mă jur, maică, pe sare,
Pe pâine, pe lumânare
Și pe sfintele icoane!
De când Tudor mi-a plecat,
Nimeni nu m-a sărutat,
Ibovnic nu mi-am luat,
De vinul ce s-a vândut
Grijă mare c-am avut,
Și la tine c-am venit,
Banii-n mână i-ai primit.
Soacră-sa n-o asculta,
Lumânare c-aprindea,
O frânghie că-ndoia
Și ca ștreangul o făcea;
Pe-ntuneric se ducea
În gârlici că ajungea,
Peste Tudor că dedea,
După gât că i-l punea
Și trăgea și iar trăgea,
Și din gură tot zicea

-Trage bine, nora mea,
De nu ți-e inimă rea
Și de nu e vina ta!
Tudor sufletul își da,
Iar mă-sa
Și Voichița
Tocma-n pimniță-l băga,
După buți îl ascundea.
Vreme multă nu trecea,
Turmele
S-apropia
Și cirezile
Sosea.
De departe s-auzea
Clopotele
Răsunând,
Căvălașele
Cântând,
Măgărușii-n oi zbierând.
Și la poartă când sosea,
Ciobănașii mi-l striga
-Ia te scoală, Tudore,
Și deschide porțile,
Să-i băgăm averile;
Ia destupă
Buțile
Și ne udă
Buzele,
Că ni-s arse gurile!
Tudorel nu le răspunde,
Că n-are, măre, de unde;
Numai Voica se scula,
Soacrii-si de veste-i da
Și cu roche se-mbrăca.
Zorile
Se revărsa,
Porțile
Se descuia
Și averile
Intra
Saxanele
Cu parale,
Sămărași
Cu gălbenăși,
Cirezi multe
De boi grași
Și turme de juncănași.
Toate-n curte de intra,

Loc de pus nu se găsea,
Așa multe că erea!
Voica și cu soacră-sa
Înainte
Le ieșea,
Toate-averile
Primea,
Masă mare
Le-ntindea,
Zece buți de vin scotea
Și frumos îi ospăta.
Dar la masă ce vorbea?
Că Tudor,
De dor
Fierbinte,
Se pornise mai-nainte
Să găteasc' hambarele
Și toate coșoarele,
Să-și puie averile.
Atunci toți înmărmurea
Ș-unul p-altul
Se-ntreba,
Când... vătaful
Neculcea
În gârlici se scobora,
După buți că-mi căuta
Și pe Tudor mi-l găsea,
Înghețat și omorât,
Cu frânghie
Strâns de gât,
Dup-o butie
Târât.
El, afară de-l scotea,
'N sus cu fața
Mi-l puneă,
Iar Voichița
De-l vedea,
Cu mâini părul
Că-și smulgea,
Lângă dânsul
Leșina.
Mă-sa-ndată c-alerga
Și, pe Tudor când vedea,
Din teacă
Cuțit trăgea,
În inimă
Și-l băga,
Peste fii-su mi-și cădea,

La un loc doi morți era.
Jale multă s-auzea,
Lacrămi multe se vărsa.
Stau ciobanii
De-l plângea,
Din cavaluri
Mi-l jelea
Zbieretul
Oițelor,
Ca plânsul
Surorilor,
Urletul
Dulăilor,
Ca oftatul
Fraților.
Ei pe Tudor mi-l scâldea,
Mai frumos îl premenea
Coșciug unii
Mi-i făcea,
Groapă alții
Mi-i săpa
Lui Tudor și maică-sa.
La biserică-i îngropa,
Cruce mare le punea,
Îndărăt că se-ntorcea
Și la masă
S-așeza.
Din pomană
Le mânca
După cum e datina.
Foicică ș-o lalea,
Voica, märe,
De vedea
Că rămânea
Singurea,
Soțior că-și alegea
P-un cioban mai tinerel,
Tinerel
Și frumușel,
Semănând cu Tudorel.
Ea de mână
Că-l lua,
La biserică
Mi-l ducea,
La icoane-ngenunchea,
Trei mătanii că făcea,
Voie Domnului cerea
Și popa mi-i cununa,

POEZII ONLINE

După legea creștinească,
De ei să se pomenească.